

دستور الکاتب فی تعیین المراتب

جلد دوم

تصنیف

محمد بن عبد شمس شاه بخوانی

اثنس مشرق

قرن ششم هجری

تصحیح و تحقیق

علی اکبر احمدی دارانی

- سرشناسه : شمس منشی، محمد بن هندوشاه، قرن ۸ ق.
- عنوان و نام پدیدآور : دستورالکاتب فی تعیین المراتب / تصنیف محمد بن هندوشاه نخجوانی (شمس منشی) قرن هشتم هجری؛ تصحیح علی اکبر احمدی دارانی.
- مشخصات نشر : تهران: مرکز پژوهشی میراث مکتوب، ۱۳۹۵.
- مشخصات ظاهری : ۲۰۲ ج. ۳۰۲.
- فروست : میراث مکتوب ۳۰۲. زبان و ادبیات فارسی؛ ۷۴.
- شابک : دوره: 6-1203-203-60-9-60 ج. ۱: 3-127-203-600-978 ج. ۲: 0-128-203-600-978
- وضعیت فهرست نویسی: فیپا
- یادداشت : ج. ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۵) (فیپا)
- یادداشت : کتابنامه.
- موضوع : نامه نگاری فارسی - متون قدیم - قرن ۱۴.
- موضوع : Letter writing, Persian-Early works to 1800
- موضوع : نگارش علمی و فنی - متون قدیمی - قرن ۱۴
- موضوع : Technical writing-Early works to 20th century
- موضوع : نثر فارسی - قرن ۸ ق.
- موضوع : Persian Prose literature-14th century
- موضوع : نامه های فارسی - قرن ۸ ق.
- موضوع : Persian letters - 14th century
- شناسه افزوده : احمدی دارانی، علی اکبر، ۱۳۵۳ - ، مصحح
- شناسه افزوده : مرکز پژوهشی میراث مکتوب
- رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ د ۸ ش / ۲۸۸۶ PIR
- رده بندی دیویی : ۸۰۸ / ۶
- شماره کتابشناسی ملی : ۴۵۸۴۳۹۶

دانشگاه اصفهان

دستورالکاتب فی تعیین المراتب

جلد دوم

تصنیف: محمّد بن هندوشاه نخجوانی (شمس منشی) قرن هشتم هجری

ته حیح: علی اکبر احمدی دارانی (دانشیار دانشگاه اصفهان)

ناشر: میراث مکتوب

با همکاری

دانشگاه اصفهان

مدیر تولید: محمد باهر

ترجمه و امور چاپ: حسین شاملوفرد

ترجمه و نگارش: مهدیه انگلیسی: مصطفی امیری

صفحه‌آرایی: ساسا سلگی

حروفچین: سگر قنبری عدیوی

چاپ اول: ۱۳۸۵

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

بهای دوره با جلد شومیر: ۸۰۰۰۰ تومان

بهای دوره با جلد سخت: ۱۰۰۰۰۰ تومان

شابک دوره: ۶-۱۲۶-۲۰۳-۷۸۰۰۰۰

شابک ج ۴: ۰-۱۲۸-۲۰۳-۶۰۰-۹۰۸

چاپ (دیجیتال): میراث

همه حقوق متعلق به ناشر و محفوظ است
نشر الکترونیکی اثر بدون کسب اجازه کتبی از ناشر ممنوع است

نشانی ناشر: تهران، ش. پ: ۱۳۱۵۶۹۳۵۱۹

تلفن: ۶۶۴۹۰۶۱۲، دورنگار: ۶۶۴۰۶۲۵۸

E-mail: tolid@MirasMaktoob.ir

<http://www.MirasMaktoob.ir>

بسم الله الرحمن الرحيم

دریایی از فرهنگ پرمایه اسلام و ایران درخشان ملی و ملی موج می زند. این نسخه با حقیقت کارنامه
دانشندان و نوابغ بزرگ دهبیت نامه ایران است. برعمده هر نسل است که این میراث
پراج را پاس دارد و برای شناخت تاریخ و فرهنگ و ادب و سوابق علمی خود به احیا
و بازسازی آن اهتمام ورزد.

باجمله تشنه یی کرد. الهای اخیر برای شناسایی این ذخایر مکتوب و تحقیق و تبیین در
آنها انجام گرفته و حدیثی از رساله ارزشمند آثار یافته هنوز کارنا کرده بسیار است و هزاران
کتاب و رساله خطی موجود در این مجموعه، جان خارج کشور شناسانده و منتشر شده است. بسیاری
از متون نیز اگرچه بارها طبع رسیده، هنوز بر اثر غایت و تحقیق و تصحیح مجدد نیاز دارد.
احیاء و نشر کتاب و رساله های خطی و طیفهای است. در شت محققان و مؤسسات فرهنگی
مرکز پژوهشی میراث مکتوب در راستای این هدف در سال ۱۳۸۰ ایجاد شده تا با حمایت
از کوشش های محققان و محققان، و با مشارکت ناشران، مؤسسات علمی، انجمن فرهنگی و
علاقه مندان به دانش و فرهنگ سهمی در نشر میراث مکتوب داشته باشد و مجموعه ای ارزشمند از متون
و منابع تحقیق به جامعه فرهنگی ایران اسلامی تقدیم دارد.

اکبر ایرانی

مدیر عامل مرکز پژوهشی میراث مکتوب

فهرست مطالب

قسم دوم: در احکام دیوان و تفه بض اعمال	۴۸۷
باب اول - در تفویض اعمال و مناصب به امرای مغول و	۴۹۵
ضرب اول - در تفویض اعمال و مناصب به امرای مغول و لوازم و لواحق آن	۴۹۵
فصل اول - در تفویض امارت "لوس"، سه نوع	۴۹۵
فصل دوم - در تفویض امارت "لوس"، سه نوع	۵۰۰
فصل سوم - در تفویض امارت تومان هزاره و صده، سه نوع	۵۰۳
فصل چهارم - در تفویض امارت یارغو، سه نوع	۵۰۵
فصل پنجم - در تفویض شحنگی، سه نوع	۵۰۸
فصل ششم - در تفویض کتابت احکام مغولی به بخشدار، سه نوع	۵۱۰
فصل هفتم - در جمع کردن امرای لشکر، سه نوع	۵۱۴
فصل هشتم - در تعیین اقطاعات، سه نوع	۵۱۵
فصل نهم - در تفویض بوکاولی لشکر، سه نوع	۵۱۷
فصل دهم - در تفویض یاساولی اردوها و لشکرها، سه نوع	۵۱۹
فصل یازدهم - در تفویض یورتجی، سه نوع	۵۲۲
فصل دوازدهم - در تفویض بلارغوچی، سه نوع	۵۲۵
ضرب دوم - در تفویض اعمال و مناصب به وزرا و اصحاب دیوان بزرگ	۵۲۸
فصل اول - در تفویض وزارت، سه نوع	۵۲۸
فصل دوم - در تفویض نیابت سلطنت	۵۳۷
فصل سوم - در تفویض استیفای ممالک	۵۳۸

۵۴۴	فصل چهارم - در تفویض الغ بتيكچی ممالك
۵۴۵	فصل پنجم - در تفویض نظارت ممالك
۵۴۷	فصل ششم - در تفویض اشراف ممالك
۵۴۸	فصل هفتم - در تفویض حکمی ممالك
۵۵۰	فصل هشتم - در تفویض انشای ممالك
۵۵۲	فصل نهم - در تفویض نیابت وزارت
۵۵۴	فصل دهم - در دفتر داری ممالك
۵۵۸	فصل یازدهم - در تفویض حکومت و متصرفی
۵۵۸	نوع اول: در متصرفی ولایات به امانت
۵۵۹	نوع دوم: در تفویض متصرفی و حکومت به ضمان و مقاطعه
۵۶۰	نوع سوم: در تفویض متصرفی تمغاها
۵۶۲	نوع چهارم: در تفویض متصرفی ولایات مزروعی
۵۶۲	فصل دوازدهم - در تفویض قانون و یاسامیشی ولایات و تعدیل قانون
۵۶۲	نوع اول: در قانون و یاسامیشی ولایات
۵۶۴	نوع دوم: در تعدیل قانون
۵۶۵	فصل سیزدهم - در حزر و حسن
۵۶۶	فصل چهاردهم - در احصای مواشی و وبچور
۵۶۸	فصل پانزدهم - در استخراج متصرفان ولایات
۵۶۹	فصل شانزدهم - در تفویض اسفہسلاری ممالك
۵۷۰	فصل هفدهم - در تفویض امارت عسس
۵۷۱	فصل هژدهم - در تفویض ملک التجاری
۵۷۲	فصل نوزدهم - در تفویض حکومت دارالضرب و معین
۵۷۳	فصل بیستم - در تفویض صاحب جمعی اموال دیوان
۵۷۳	فصل بیست و یکم - در تفویض مناصب قلمی ولایات
۵۷۴	فصل بیست و دوم - در تفویض تنقاوولی و راهداری، سه نوع
۵۷۶	فصل بیست و سوم - در تفویض کاروانسالاری، سه نوع
۵۷۹	فصل بیست و چهارم - در تفویض ریاست
۵۸۰	فصل بیست و پنجم - در انفاذ محصلان جهت تحصیل وجوه
۵۸۱	ضرب سوم - در تفویض مناصب شرعی و لوازم آن

فصل اول - در تفویض منصب قضا	۵۸۱
نوع اول: در تفویض قاضی القضاتی ممالک	۵۸۱
نوع دوم: در تفویض منصب قضا	۵۸۵
نوع سوم: در تفویض نیابت قاضی القضاتی ممالک و حکومت اوقاف	۵۸۷
فصل دوم - در تفویض نقیب القضاة سادات و تولیت اوقاف دورالتیادت	۵۹۳
فصل سوم - در تفویض حکومت اوقاف ممالک	۵۹۶
فصل چهارم - در تفویض امارت محمل شریف و وفد حجاج	۵۹۸
فصل پنجم - در تفویض منصب تدریس	۶۰۰
فصل ششم - در تفویض خطابت	۶۰۲
فصل هفتم - در تفویض احتساب	۶۰۴
فصل هشتم - در تفویض اعدادت	۶۰۵
فصل نهم - در تفویض فقاہت	۶۰۶
فصل دهم - در تفویض سیف خانقاه	۶۰۷
فصل یازدهم - در اثبات سوفی خانقاه	۶۰۸
فصل دوازدهم - در تفویض سامانی سمارستان	۶۰۹
فصل سیزدهم - در تفویض کتابت دارالکتاب	۶۱۰
فصل چهاردهم - در تفویض امینی دارالقضا	۶۱۱
فصل پانزدهم - در تفویض مؤرخ حجاج و آبلان	۶۱۱
فصل شانزدهم - در تفویض عاملی زکوات	۶۱۲
فصل هفدهم - در تفویض حکومت بیت المال، دو نوز	۶۱۴
نوع اول: —	۶۱۴
نوع دوم: بر طریقه احکام دیوان بزرگ	۶۱۵
فصل هزدهم - در تفویض متصرفی جزیه	۶۱۶
فصل نوزدهم - در تفویض امامت	۶۱۷
فصل بیستم - در تفویض اذان	۶۱۸
باب دوم - در احکام مختلفه	۶۲۱
ضرب اول - در احسان و رعایت	۶۲۱
فصل اول - در فتح نامه تونکقال که به جمیع ممالک فرستند	۶۲۱
فصل دوم - در ادرار و مقاصه	۶۲۳

- ۶۲۴ نوع اول: ادرار فحسب
- ۶۲۵ نوع دوم: ادرار به مقاصه
- ۶۲۶ نوع سوم: ادرار هم به مقاصه
- ۶۲۸ فصل سوم - در معیشت و مقاصه
- ۶۲۸ نوع اول: در معیشت
- ۶۲۹ نوع دوم: در معیشت و مقاصه
- ۶۳۰ فصل چهارم - در مرسوم، دو نوع
- ۶۳۱ فصل پنجم - در تخفیف
- ۶۳۱ نوع اول: تخفیف یک سالی
- ۶۳۲ نوع دوم: تخفیف ابدی
- ۶۳۲ فصل ششم - در معافی و مسلمی، سه نوع
- ۶۳۵ فصل هفتم - در ابطال قواعد ذمیمه، سه نوع
- ۶۳۸ فصل هشتم - در دفع فواحش و منکرات، سه نوع
- ۶۴۰ فصل نهم - در مدارک مافات از خسارت و غیر آن، سه نوع
- ۶۴۲ فصل دهم - در تدبیر ظلمات ولایات، سه نوع
- ۶۴۴ فصل یازدهم - در استم - رکاب، سه نوع
- ۶۴۵ فصل دوازدهم - در مستظهر گردانیدن خایقان، سه نوع
- ۶۴۶ فصل سیزدهم - در عقو فرمودن معاصی، سه نوع
- ۶۴۸ فصل چهاردهم - در امان دادن خایقان، سه نوع
- ۶۴۹ فصل پانزدهم - در قرار شمسی
- ۶۵۱ نوع دیگر از قرار شمسی
- ۶۵۲ فصل شانزدهم - در عمارت بایرات
- ۶۵۴ ضرب دوم - در تهدید و سیاست مجرمان و منع ایشان
- ۶۵۴ فصل اول - در عزل عمال متعدی، دو نوع
- ۶۵۶ فصل دوم - در استرداد حقوق مظلوم از ظالم، دو نوع
- ۶۵۷ فصل سوم - در حبس و قید ظلمه، دو نوع
- ۶۵۸ فصل چهارم - در نهب و قتل و غارت دشمنان، دو نوع
- ۶۵۹ فصل پنجم - در دفع مفسدان و حرامیان، دو نوع
- ۶۶۰ فصل ششم - در اخراج متمردان از نواحی، دو نوع

۶۶۳	خاتمة کتاب دستور الکاتب فی تعیین المراتب
۶۷۲	إشارة الى خواص هذا الكتاب و ذکر الالتزامات
۶۸۱	تعليقات
۷۴۱	نمايه‌ها
۷۴۳	آیات
۷۴۹	احاديث، روايات، امثال، سخن بزرگان
۷۵۴	ادعية عربی
۷۶۹	القاب و عناوين عربی
۷۸۹	القاب و عناوين فارسی
۸۰۵	ادعية فارسی
۸۱۲	شعرهای عربی
۸۱۶	شعرهای فارسی
۸۲۲	عبارتهای عربی
۸۲۷	لغات و ترکیبات (اضافی، وصفی، عظمی)
۱۰۰۳	اشخاص و گروه‌ها
۱۰۱۱	کتابها
۱۰۱۲	جایها
۱۰۱۶	کلمات و اصطلاحات معنی شده در متن
۱۰۱۷	حکایتها و مثل‌ها
۱۰۱۹	واژه‌نامه
۱۰۵۱	کتابنامه
۱۰۵۱	کتابها
۱۰۶۷	مقاله‌ها
۱۰۶۹	نرم‌افزارها